

[Hem](#) > ... > [Domstolsförfaranden](#) > [Tvistemål](#) > [Bevisupptagning](#) > [Poland](#)

Bevisupptagning

Innehåll inlagt av

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Polen

1 Bevisbörda

1.1 Hur ser bevisbördereglererna ut?

Bevisfrågor och bevisupptagning regleras i första hand i artikel 6 i civillagen av den 23 april 1964 (*civillagen*) och artiklarna 227–315 i civilprocesslagen av den 17 november 1964 (*civilprocesslagen*).

Enligt artikel 6 i civillagen ligger bevisbördan för en omständighet på den person som gör anspråk på rättsliga följder med anledning av denna omständighet. För vissa omständigheter har käranden därmed bevisbördan, och för andra omständigheter är det svaranden.

1.2 Finns det undantag från bevisbördereglererna? Om ja, i vilka fall? Är det i sådana fall möjligt att komma med motbevisning?

I enlighet med artikel 228 i civilprocesslagen är det inte nödvändigt att bevisa väl kända omständigheter. Det är inte nödvändigt att bevisa omständigheter som det finns allmänt tillgänglig information om och omständigheter som domstolen känner till på eget initiativ, men domstolen måste uppmärksamma parterna på dem. Det är inte heller nödvändigt att bevisa omständigheter som motparten har erkänt under förfarandet om det inte råder något tvivel om erkännandet (artikel 229 i civilprocesslagen). Om en part inte framför några synpunkter på motpartens påståenden om de faktiska omständigheterna kan domstolen, med beaktande av resultatet av förhandlingen som helhet, anse att dessa omständigheter är erkända (artikel 230 i civilprocesslagen). I enlighet med artikel 231 i civilprocesslagen får domstolen anse att omständigheter som har betydelse för målet är bevisade om denna slutsats kan dras av andra bevisade omständigheter.

Presumtioner som fastställts i lag (rättsliga presumtioner) är bindande för domstolen. De får dock motbevisas om lagen inte utesluter detta (artikel 234 i civilprocesslagen).

Enligt gällande lagstiftning finns det inga icke motbevisbara rättsliga presumtioner i Polen, dvs. presumtioner som inte får motbevisas. Vissa rättsliga presumtioner får dock endast motbevisas i separata förfaranden – till exempel presumtionen att en person avled den dag som anges i dödförklaringen, presumtionen att ett barn kommer från moderns make eller presumtionen att den person som har fått ett arv faktiskt är arvinge. En lagakraftvunnen brottmålsdom om att ett brott har begåtts får också endast ifrågasättas inom ramen för ett överklagande av denna dom.

Andra rättsliga presumtioner får motbevisas genom bevis om motsatsen i samma förfarande. Det kan bland annat handla om presumtionen om god tro, presumtionen att ett barn fötts vid liv, presumtionen att en handling som hotar det personliga välbefinnandet är rättsstridig, presumtionen att samägares andelar i den gemensamma egendomen är likvärdiga, presumtionen att gäldenären har handlat med vetskap om att borgenärerna har lidit skada, presumtionen att bidragen från medlemmarna i ett civilrättsligt partnerskap är likvärdiga och presumtionen att det som intygas i en officiell handling är riktigt.

I enlighet med artikel 233.2 i civilprocesslagen ska domstolen, på grundval av sin egen fällande dom och en

fullständig bedömning av den bevisning som samlats in, bedöma betydelsen av partens vägran att lägga fram bevis eller av hindren för dess fullgörande i strid med domstolens beslut. I praktiken kan domstolen således anse att bevisbördan för motsatsen har övervältrats på en part vars beteende gör det svårt att bevisa en viss omständighet, det vill säga att omständigheten inte har inträffat.

1.3 Hur övertygande måste bevisningen vara för att läggas till grund för en dom?

I civilrättsliga förfaranden tillämpas principen om fri bevisprövning (artikel 233 i civilprocesslagen), enligt vilken domstolen bedömer bevisningens tillförlitlighet och styrka baserat på en samlad prövning av den inhämtade bevisningen. För att kunna grunda sitt avgörande på förekomsten av en viss omständighet måste domstolen förvissas om att denna omständighet verkligen har ägt rum.

I ett civilrättsligt förfarande kan det vara tillräckligt att tro att det är sannolikt att en omständighet har inträffat. Detta är fallet i situationer då lagen endast kräver prima facie-argument och inte bevis för de faktiska omständigheterna (artikel 243 i civilprocesslagen). I ett civilrättsligt förfarande räcker prima facie-argument för att avgöra exempelvis beviljandet av en säkerhet, en intervenients ingripande i förfarandet eller uppskjutandet av den omedelbara verkställigheten av en tredsdom.

2 Bevisupptagning

2.1 Måste en part begära att bevisning tas upp eller kan domstolen ibland ta initiativ till bevisupptagning?

Domstolen får godta bevisning som inte har åberopats av en part (artikel 232 i civilprocesslagen), men i tvistemål sker detta endast undantagsvis och det är domstolens sak att avgöra. Detta är inte fallet i vissa situationer i rättsvårdsärenden där det enligt lagen är möjligt att inleda ett förfarande på eget initiativ (t.ex. i frågor om föräldraansvar eller förmyndarskap) eller där domstolen enligt lagen är skyldig att på eget initiativ fastställa vissa omständigheter (till exempel i förfaranden om arvsfastställelse prövar domstolen på eget initiativ vem som är arvinge). I ett sådant fall är domstolen i praktiken skyldig att på eget initiativ godta bevisning i avsaknad av tillräcklig bevisning från parterna i förfarandet.

2.2 Vad händer om en parts begäran om bevisupptagning godkänns?

Domstolen är inte bunden av ansökan om bevisupptagning. Bevis som läggs fram av en part kan godkännas eller avvisas. Både avvisande och godtagande av bevisning kräver att ett föreläggande utfärdas (artikel 235².2 i civilprocesslagen, artikel 236.1 i civilprocesslagen). Undantag görs för handlingarna i målet eller bilagorna till dessa. En sådan handling utgör bevis utan ett separat beslut – domstolen måste utfärda ett beslut endast om den vill avvisa bevisningen (artikel 243² i civilprocesslagen). När domstolen utfärdar ett beslut om godtagande av bevis ska den ange vilken bevisning och vilka omständigheter som ska bevisas samt, om det är nödvändigt och möjligt, datum och plats för bevisupptagningen.

Domstolen är inte bunden av sitt beslut att godta eller avvisa bevisning och kan i förekommande fall upphäva eller ändra beslutet (artikel 240.1 i civilprocesslagen).

2.3 I vilka fall får domstolen avslå en parts begäran om bevisupptagning?

Enligt artikel 235² i civilprocesslagen får domstolen bland annat avvisa bevisning

- vars tillämpning är utesluten enligt en bestämmelse i lagen,
- som syftar till att styrka en omständighet som är obestridd, är utan betydelse i målet eller styrkt på det sätt som sökanden har gjort gällande,
- som inte lämpar sig för att styrka omständigheten i fråga,
- som är omöjlig att lägga fram,
- som endast syftar till att förlänga förfarandet,
- och om ansökan inte anger bevisningen på ett sådant sätt att den kan läggas fram eller inte anger de omständigheter som ska bevisas, och parten har underlåtit att åtgärda denna underlåtenhet trots begäran.

2.4 Vilka olika bevismedel finns det?

Bevismedlen kan särskilt omfatta följande:

- Handlingar som innehåller text och gör det möjligt att identifiera emittenterna (artiklarna 243¹-257 i civilprocesslagen).
- Vittnesmål (artiklarna 259-277 i civilprocesslagen).
- Sakkunnigutlåtande (artiklarna 278-291 i civilprocesslagen).
- Okulär besiktning (artiklarna 292-298 i civilprocesslagen).
- Förhör av parterna (artiklarna 299-304 i civilprocesslagen).
- Gruppblodprov (artiklarna 305-307 i civilprocesslagen).
- Handlingar som innehåller bilder eller ljudinspelningar (artikel 308 i civilprocesslagen).

Denna förteckning är inte uttömmande – polska civilrättsliga förfaranden tillåter användning av andra bevismedel än de som uttryckligen anges i lagen (artikel 309 i civilprocesslagen).

2.5 Hur går vittnesförhör till? Skiljer de sig från förhör med sakkunniga? Vilka regler gäller för skriftlig bevisning och sakkunnigutlåtanden?

Ett vittne ska som huvudregel höras muntligen. Ett vittne som inte kan inställa sig på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller andra oöverstigligen hinder ska höras på sin bostadsort (artikel 263 i civilprocesslagen). Domstolen får besluta att vittnet ska avge ett skriftligt vittnesmål (artikel 271¹ i civilprocesslagen). I ett sådant fall är vittnet skyldigt att lämna in vittnesmålet till domstolen inom den tidsfrist som domstolen fastställt. Döva och stumma vittnen vittnar skriftligen eller med hjälp av en sakkunnig (artikel 271.2 i civilprocesslagen). Vid omotiverad utevaro kommer domstolen att ålägga vittnet att betala böter och utfärda en ny kallelse, och om vittnet uteblir upprepade gånger kommer domstolen att ålägga ytterligare böter och får besluta att vittnet ska tvingas att inställa sig i domstolen (artikel 274.1 i civilprocesslagen).

I enlighet med artikel 266 i civilprocesslagen informeras vittnet före förhöret om sin rätt att vägra vittna och om det straffrättsliga ansvaret för falskt vittnesbörd (artikel 266 i civilprocesslagen). Ett vittne avlägger följande ed: "Jag förstår vikten av mina ord och mina rättsliga förpliktelser och svär högtidligt att säga sanningen och att inte förtiga något som jag har kännedom om." Ett vittne som vittnar skriftligen avlägger eden genom att underteckna denna text.

När vittnet avger ett muntligt vittnesmål börjar det med att besvara domstolens frågor, vad som är känt för dem och från vilken källa i målet, varefter parterna får ställa frågor till dem (artikel 271.1 i civilprocesslagen).

Vittnen som avger motstridiga vittnesmål kan konfronteras med varandra (artikel 272 i civilprocesslagen).

Förhör av ett vittne med hjälp av tekniska anordningar som möjliggör detta på distans hänger på domstolens beslut, som bedömer om bevisningen är av sådan art att detta är uteslutet (t.ex. på grund av vittnets personliga egenskaper; artikel 235.2 i civilprocesslagen). I ett sådant fall bör vittnet infinna sig i en annan domstol, i fängelset eller i häktet om vittnet är frihetsberövat, så att förhöret kan sändas mellan rättssalen vid den domstol som handlägger målet och den plats där vittnet befinner sig. På den plats där den frihetsberövade personen befinner sig ska en företrädare för fängelse- eller häktningsanläggningen, en eventuell företrädare och en tolk, om sådan utsetts, delta i förfarandet (artikel 151.2 i civilprocesslagen).

Det ankommer på domstolen att avgöra om sakkunnigutlåtandet ska avges muntligen eller skriftligen (artikel 278.3 i civilprocesslagen). Varje utlåtande ska omfatta en motivering (artikel 285 i civilprocesslagen). Efter det att utlåtandet har avgetts får domstolen begära ett muntligt eller skriftligt tillägg till utlåtandet eller en förklaring av detta samt ett kompletterande utlåtande från samma eller andra sakkunniga (artikel 286 i civilprocesslagen).

Om bevis tas upp av en utsedd domare eller en anmodad domstol får domstolen överlåta åt den utsedda domaren eller den anmodade domstolen att välja en sakkunnig (artikel 278.2 i civilprocesslagen).

Fram till dess att den sakkunniges verksamhet har avslutats kan en part begära att den sakkunnige ska uteslutas på samma grunder som en domares uteslutning kan begäras (artikel 281.1 i civilprocesslagen).

En sakkunnig får vägra att avge ett utlåtande på samma grunder som vittnen får vägra att vittna (artiklarna 280

och 261 i civilprocesslagen). En sakkunnig som inte är inskriven i registret över sakkunniga vid domstolen ska avlägga ed.

Domstolen kan besluta att ärendeakten eller föremålet för inspektionen ska läggas fram för den sakkunnige i den utsträckning det är nödvändigt och besluta att denne ska närvara eller delta i bevisupptagningen (artikel 284 i civilprocesslagen).

Vid oberättigad utevaro, oberättigad vägran att avlägga ed eller avge ett utlåtande eller onödigt dröjsmål med att avge ett utlåtande får domstolen besluta att den sakkunnige ska åläggas böter, men får inte besluta att den sakkunnige ska tvingas inställa sig i domstol (artiklarna 287 och 289 i civilprocesslagen).

Domstolen kan godta bevis från ett utlåtande som upprättats på uppdrag av en myndighet i ett annat förfarande som föreskrivs i lag. (Artikel 278¹ i civilprocesslagen).

Var och en som domstolen beordrar att göra detta måste på angiven plats och tid lämna in alla handlingar som de innehar och som styrker en relevant omständighet i målet, såvida inte handlingen innehåller konfidentiella uppgifter (artikel 248.1 i civilprocesslagen). Endast personer som med avseende på de omständigheter som tas upp i handlingen får vägra att vittna, eller som förvarar handlingen för en tredje part som av samma skäl får vägra lämna in handlingen, kan befrias från ovanstående skyldighet. Även i sådana fall är dock en vägran att lämna in handlingen oacceptabel om innehavaren eller den tredje parten måste göra detta med avseende på åtminstone en av parterna eller om handlingen utfärdas till förmån för den part som begär bevisupptagningen. Dessutom kan en part inte vägra att lämna in en handling om den skada som parten skulle utsätta sig för genom att lämna in handlingen består i att parten förlorar målet (artikel 248.2 i civilprocesslagen).

2.6 Har vissa bevismedel större bevisvärde än andra?

Det finns ingen anledning att godta någon formell hierarki för bevismedel när det gäller deras tillförlitlighet och styrka. I regel bedömer domstolen bevisningen efter eget gottfinnande. Handlingar måste emellertid, i den utsträckning som föreskrivs i lag, utgöra tillräcklig bevisning för vissa omständigheter. Officiella handlingar som upprättats i föreskriven form av de myndigheter som utsetts för detta ändamål och andra statliga organ inom ramen för deras verksamhet, samt andra enheter inom ramen för de offentliga förvaltningsuppgifter som de anförtrotts enligt lag, utgör bevis för vad som har intygats officiellt (artikel 244 i civilprocesslagen). En part som förnekar sanningshalten i en officiell handling eller hävdar att uttalandena i handlingen av den myndighet som handlingen härrör från är felaktiga måste styrka detta (artikel 252 i civilprocesslagen). En privat handling som upprättats i skriftlig eller elektronisk form visar att den person som undertecknat handlingen har avgett den förklaring som ingår i handlingen (artikel 245 i civilprocesslagen). Om en part bestriider sanningshalten i en privat handling eller hävdar att förklaringen från den person som undertecknat den inte härrör från den personen, måste parten styrka detta. Om tvisten rör en privat handling som härrör från en annan person än motparten måste dock handlingens sanningsenlighet styrkas av den part som önskar använda den (artikel 253 i civilprocesslagen).

2.7 Är det obligatoriskt att använda ett visst bevismedel för att styrka en omständighet?

Nej, men om det enligt lag krävs att ett visst formulär används för att ingå ett visst avtal, är möjligheten att styrka ingåendet av detta avtal med hjälp av annan bevisning än avtalshandlingen mycket begränsad. En person som inte har handlat korrekt ska bestraffas med en processuell nackdel i form av en begränsning av möjligheten att lägga fram bevisning. Om det i lag eller i ett avtal föreskrivs att en rättshandling ska vara skriftlig, är bevisning från vittnen eller från förhör med parterna i ett mål mellan parterna i den rättshandlingen tillåtlig om den rör det faktum att handlingen har förlorats, förstörts eller förts bort av tredje part och, om den skriftliga formen endast var avsedd för bevisändamål, även i de fall som anges i civillagen (det vill säga vid andra tvister än tvister mellan näringsidkare, om båda parter samtycker till detta, om konsumenten begär detta i en tvist med säljaren eller leverantören eller om det faktum att rättshandlingen ingicks visas vara trovärdigt med hjälp av en handling; artikel 246 i civilprocesslagen, artikel 74.2 och 74.4 i civillagen). Likaså kan bevisning från vittnen eller från hörandet av parterna mot eller om innehållet i en handling som innehåller en rättshandling godtas mellan parterna i handlingen endast om det inte leder till att den reserverade formen kringgås, i annat fall är den ogiltig, och om domstolen anser det nödvändigt mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet (artikel 247 i civilprocesslagen).

2.8 Är vittnen enligt lag skyldiga att avge vittnesmål?

Ja.

2.9 I vilka fall kan de vägra att vittna?

Parternas makar, släktingar i uppstigande led, avkomlingar, syskon och släktingar i samma led eller grad, samt personer som har adoptionsförhållande, får vägra att vittna. Rätten att vägra vittna kvarstår också efter att ett äktenskap eller ett adoptionsförhållande har avslutats. Det är dock inte tillåtet att vägra att vittna i mål som rör civilstånd (t.ex. fastställande av eller nekad släktskap till ett barn, annullering av äktenskap, adoption och upphävande av adoption, dödförklaring), utom i mål rörande äktenskapsskillnad (artikel 261.1 i civilprocesslagen).

Vittnet får också vägra att besvara den hänskjutna frågan om vittnesmålet kan utsätta dem eller deras släktingar enligt ovan för straffrättsligt ansvar, skam eller allvarlig och direkt materiell skada, eller om vittnesmålet kan utgöra en kränkning av väsentlig tystnadsplikt. Dessutom kan medlemmar av prästerskapet vägra att vittna om omständigheter som de fått kännedom om genom bekännelse (artikel 261.2 i civilprocesslagen).

2.10 Kan en person som vägrar att vittna straffas eller tvingas att avge vittnesmål?

I fall av en oberättigad vägran att vittna eller avlägga ed dömer domstolen vittnet till böter efter att ha hört alla närvarande parter om vägrans giltighet. Oberoende av ovanstående vite får domstolen låta häkta vittnet i upp till en vecka. Domstolen släpper vittnet om vederbörande vittnar eller avlägger eden, eller om målet avgörs av den domstol där vittnesmålet tilläts (artikel 276 i civilprocesslagen).

2.11 Finns det personer som inte får höras som vittnen?

Ja. Personer som är oförmögna att göra iakttagelser eller förmedla sina iakttagelser får inte vara vittnen (artikel 259.1 i civilprocesslagen). Om orsakerna till denna oförmåga upphör kan förbudet att vittna hävas. Enbart det faktum att det rör sig om psykiatrisk behandling eller oförmåga innebär inte automatiskt ett förbud mot förhör. Det finns inte heller någon åldersgräns över vilken ett barn anses ha förmåga att uppfatta och förmedla vad det uppfattar. Huruvida ett barn kan höras beror därmed på barnets individuella egenskaper och utvecklingsgrad. I äktenskapsmål föreskrivs begränsningar i lagen när det gäller att som vittnen höra minderåriga under 13 år och parternas släktingar i nedstigande led under 17 år (artikel 430 i civilprocesslagen).

Vidare finns en allmän regel att ingen kan höras i samma mål den ena gången som vittne och den andra som part. Partens rättsliga ombud kan därför höras i samband med att parterna hörs och inte som vittne (artikel 259.3 i civilprocesslagen). Ombudet för en part får höras som vittne, men bör i ett sådant fall utse en ersättare för förhöret och, så snart vittnesmålet har avgetts, upphäva fullmakten. Gemensamma deltagare får inte vara vittnen (artikel 259.4 i civilprocesslagen).

Militär personal och statstjänstemän som inte har befriats från plikten att hemlighålla information som stämplats som sekretessbelagd eller konfidentiell får inte vittna, om deras vittnesmål skulle innebära ett intrång i denna sekretess (artikel 259.2 i civilprocesslagen).

En medlare kan inte vara vittne när det gäller omständigheter som medlaren fick kännedom om under medlingen, såvida inte parterna befriar honom från tystnadsplikten för medlare (artikel 259¹ i civilprocesslagen).

2.12 Vad är domstolens och parternas respektive roller vid vittnesförhör? När får ett vittne höras med tekniska hjälpmedel, till exempel videokonferens eller andra medier?

Ett vittne hörs av domstolen. Ordföranden ska först kontrollera vittnets identitet, informera vittnet om det straffrättsliga ansvaret för att avge falskt vittnesmål och låta vittnet avlägga ed. Vittnet börjar vittna genom att besvara frågor från ordföranden om vad som är känt för dem i målet och från vilken källa, och därefter kan frågor ställas av övriga domare och parter (artikel 271.1 i civilprocesslagen). Ordföranden ger ordet, ger dessa personer rätt att ställa frågor och kan ta tillbaka ordet om de missbrukar det, och avbryter frågan om de anser att den är olämplig eller överflödigt (artikel 155 i civilprocesslagen). Vittnet får inte lämna lokalen utan tillstånd från ordföranden (artikel 273.2 i civilprocesslagen).

3 Bevisvärdering

3.1 Om en part har skaffat fram bevisning på ett otillåtet sätt, hindrar det domstolen från att lägga den till grund för domen?

I den polska lagstiftningen föreskrivs inte något allmänt förbud mot att bevisning som har skaffats fram på ett otillåtet sätt används i tvistemål. Det råder dock ingen enighet mellan domstolarnas rättspraxis och den juridiska litteraturen. Den rådande uppfattningen är att domstolen bör bedöma från fall till fall vilket rättsligt intresse som bör skyddas bättre: den rättighet som kränks genom bevisinhämtningen eller rätten till rättslig prövning. Även om bevisning som skaffats fram till följd av ett brott i princip bör avvisas, gäller detta inte nödvändigtvis bevis som skaffats fram genom mindre lagöverträdelser (t.ex. kränkningar av personliga intressen i form av rätten till privatliv), särskilt när det finns ett viktigt allmänintresse av att godta bevisningen.

I allmänhet är bevisning i form av en inspelning av en intervju i vilken den part som begär bevisupptagning har deltagit tillåten, även om upptagningen gjordes utan samtalspartens vetskap och samtycke.

Om bevisning har skaffats fram genom ett brott (som fastställts genom en slutlig fällande dom) kan den under alla omständigheter beaktas av domstolen som grund för att återuppta förfarandet (artikel 403.1.2 i civilprocesslagen).

3.2 Kan en partsutsaga användas som bevisning?

Parternas muntliga och skriftliga inlagor utgör inte bevisning. Om vissa omständigheter som har betydelse för avgörandet av målet emellertid inte har förklarats efter det att bevisningen har uttömts eller om sådan bevisning saknas, får domstolen höra parterna för att klargöra sakförhållandena (artikel 299 i civilprocesslagen) och detta förhör betraktas som bevisning.

4 Har medlemsstaten i enlighet med artikel 2.1 i förordningen om bevisupptagning angett andra myndigheter som är behöriga att ta upp bevis i samband med rättsliga förfaranden i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur enligt förordningen? Om så är fallet, i vilka förfaranden är de behöriga att ta upp bevis? Kan de endast begära bevisupptagning eller även bistå vid bevisupptagning på grundval av en begäran från en annan medlemsstat? Se även anmälan enligt artikel 2.1 i förordningen om bevisupptagning

I Polen är det endast domstolarna som är behöriga att ta upp bevis i samband med rättsliga förfaranden i privaträttsliga (ekonomiska) ärenden.

Senaste uppdatering: 05/01/2026

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.